

Aluehallitus 24.11.2025 § 270

§ 270

Vastauksen antaminen valtuutettu Wickströmin ja varavaltuutettu Aintilan ja 21 muun aluehallitukselle osoittamaan kysymykseen koskien rintasyöpäseulontojen tarjoamista lähipalveluna (AV)

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Mustakari-Ilovuori Anu
Kiuru Valtteri

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Svahn Sanna

Aluehallitus päättää antaa seuraavan vastauksen aluehallitukselle osoitettuun kysymykseen:

Vastaus valtuustokysymykseen

Tausta ja nykytila

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella lakisääteiset rintasyövän seulonnot järjestetään mammografiajoukkotarkastuksilla. Rintasyöpäseulontaan kutsutaan kaikki 50–69-vuotiaat naiset kahden vuoden välein.

Vuonna 2024 rintasyöpäseulottavien määrä oli Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella yhteensä 29 971 henkilöä. Seulontoihin osallistumisprosentti oli tuolloin koko hyvinvointialueella lähes 76 %. Seulottavien määrät sekä osallistumisprosentit kunnittain vuonna 2024 on esitetty alla.

Kunta	Seulottavat/v*	Osallistumis-%
Espoo ja Kauniainen	17 841	74,2 %
Lohja	3 299	78,7 %
Kirkkonummi	2 781	75,0 %
Raasepori	1 956	81,2 %
Vihti	1 987	79,0 %
Karkkila	582	80,8 %
Hanko	610	80,7 %
Siuntio	484	74,4 %
Inkoo	431	75,4 %
Yhteensä	29 971	ka. 75,9 %

Rintasyöpäseulonnat on järjestetty hyvinvointialueella vuodesta 2025 alkaen kolmessa toimipisteessä: Synlabin Helsingin-toimipisteessä Espoon ja Kauniaisten asukkaille, Terveystalon Lohjan-toimipisteessä Lohjan, Kirkkonummen, Vihdin, Siuntion ja Karkkilan asukkaille sekä Terveystalon Raaseporin-toimipisteessä Raaseporin, Hangon ja Inkoon asukkaille.

Vuonna 2023 palvelua tuotettiin Siuntion, Inkoon, Hangon, Karkkilan, Raaseporin ja Vihdin kunnissa (palveluntuottajana Suomen Radiologikeskus), Kirkkonummen ja Lohjan kunnissa (palveluntuottajana Terveystalo) sekä Espoon ja Kauniaisten kunnissa (palveluntuottajana Synlab).

Vuonna 2024 Siuntion, Inkoon, Hangon, Karkkilan, Raaseporin, Vihdin, Kirkkonummen ja Lohjan kunnissa palveluntuottajana oli Suomen Radiologikeskus ja Espoon ja Kauniaisten kunnissa Synlab.

Vuonna 2024 hintaneuvotteluissa Suomen Radiologikeskuksen kanssa päädyttiin toiminnan keskittämiseen kahdelle paikkakunnalle, Lohjalle ja Raaseporiin. Päätös perustui tiukkaan taloustilanteeseen. Suomen Radiologikeskuksen seulontatoiminta siirtyi osaksi Terveystaloa yrityskaupan yhteydessä tammikuussa 2025. Synlabin sopimukseen ei tehty muutoksia.

Vaihtoehdot rintasyöpäseulontojen järjestämiseen

Vaihtoehto 1 on ostopalveluna tuotettava keskitetty malli, jossa toimipisteitä on rajoitettu määrä. Hyvinvointialueen rintasyöpäseulonnat järjestetään tällä hetkellä ostopalveluna tuotettavalla keskitetyllä mallilla, jossa palvelua tarjotaan kolmessa toimipisteessä (Helsinki, Lohja ja Raasepori). Kiinteästi suoritettun tutkimuksen hinta on 31–35 euroa/tutkimus ja mobiilisti suoritettun tutkimuksen noin 45 euroa/tutkimus. Keskitetyn mallin kustannukset ovat noin 1 miljoona euroa vuodessa. Keskitetyn mallin hinta on yleensä kilpailutuksissa alhaisempi.

Vaihtoehto 2 on ostopalveluna tuotettava lähipalvelu, jossa rintasyöpäseulonnat toteutetaan kaikissa hyvinvointialueen kuntakeskuksissa. Viime vuosina markkinahinnat ovat olleet kiinteästi suoritetuille tutkimuksille noin 30–40 €/tutkimus ja mobiilisti suoritetuille tutkimuksille noin 40–60 €/tutkimus. Ostopalveluna tuotettavan lähipalvelun kustannusarvio on noin 1,1–1,2 miljoonaa euroa vuodessa.

Vaihtoehto 3 on rintasyöpäseulontojen toteuttaminen omana toimintana mammografiaseulontarekassa. Mallin kustannusarvio on yli 2 miljoonaa euroa vuodessa.

Kustannusarviossa on huomioitu rekan leasing-sopimus säteilysuojauksineen, laitteisto, tietojärjestelmät ja niiden infrastruktuuri, rekan kuljetus, henkilöstö (kuljettaja ja kolme hoitajaa), henkilöstön koulutukset sekä radiologin lausunnot. Pirkanmaan hyvinvointialueen tekemän analyysin mukaan palvelun tuottaminen itse ei ole taloudellisesti tai toiminnallisesti tarkoituksenmukaista, sillä sen toteuttaminen olisi vain rajallisesti kannattavaa ja edellyttäisi merkittäviä investointeja.

Yhteenveto

Rintasyöpäseulonnat voidaan järjestää ostopalveluna keskitetyllä mallilla, ostopalveluna lähipalveluna tai omana toimintana mammografiaseulontarekassa. Keskitetyssä mallissa kustannukset ovat alhaisimmat. Asukkaan matka lähimpään toimipisteeseen voi muodostua pitkäksi, mutta seulonnan piiriin kuuluvat kutsutaan seulontaan noin kahden vuoden välein. Ostopalveluna lähipalveluna tuotettavassa mallissa seulontaan olisi mahdollista osallistua kaikissa kuntakeskuksissa, mutta mallin kustannukset olisivat noin 10–20 % korkeammat kuin keskitetyssä mallissa. Omana toimintana mammografiaseulontarekassa seulonta voitaisiin toteuttaa kaikissa kuntakeskuksissa ja muissakin suuremmissa taajamissa, mutta mallin kustannukset olisivat huomattavasti ostopalvelua korkeammat.

Lisäksi aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää

1. merkitä aluehallituksen antaman vastauksen valtuustokysymykseen tiedoksi, ja
2. todeta valtuustokysymyksen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Käsittelyn aikana esittelijä muutti päätösehdotustaan seuraavasti:

Pätösehdotuksen yhteenveto-kappaleen loppuun lisätään seuraava lause:

”Lisäksi aluehallitus toteaa, että vuoden 2026 talousarvioneuvotteluiden pöytäkirjamerkinnän mukaisesti aluehallitukselle tuodaan päätettäväksi jatkotoimenpiteet rintasyöpäseulonnan uudelleen järjestäminen alueella siten, että palvelun saavutettavuus paranee koko hyvinvointialueella (selvitys, käsittelytavoite: kvartaali 2/2026).”

Päätös

Aluehallitus päätti yksimielisesti antaa seuraavan vastauksen aluehallitukselle osoitettuun kysymykseen:

Vastaus valtuustokysymykseen

Tausta ja nykytila

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella lakisääteiset rintasyövän seulonnat järjestetään mammografiajoukkotarkastuksilla. Rintasyöpäseulontaan kutsutaan kaikki 50–69-vuotiaat naiset kahden vuoden välein.

Vuonna 2024 rintasyöpäseulottavien määrä oli Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella yhteensä 29 971 henkilöä. Seulontoihin osallistumisprosentti oli tuolloin koko hyvinvointialueella lähes 76 %. Seulottavien määrät sekä osallistumisprosentit kunnittain vuonna 2024 on esitetty alla.

Kunta	Seulottavat/v*	Osallistumis-%
Espoo ja Kauniainen	17 841	74,2 %
Lohja	3 299	78,7 %
Kirkkonummi	2 781	75,0 %
Raasepori	1 956	81,2 %
Vihti	1 987	79,0 %
Karkkila	582	80,8 %
Hanko	610	80,7 %
Siuntio	484	74,4 %
Inkoo	431	75,4 %
Yhteensä	29 971	ka. 75,9 %

Rintasyöpäseulonnat on järjestetty hyvinvointialueella vuodesta 2025 alkaen kolmessa toimipisteessä: Synlabin Helsingin-toimipisteessä Espoon ja Kauniaisten asukkaille, Terveystalon Lohjan-toimipisteessä Lohjan, Kirkkonummen, Vihdin, Siuntion ja Karkkilan asukkaille sekä Terveystalon Raaseporin-toimipisteessä Raaseporin, Hangon ja Inkoon asukkaille.

Vuonna 2023 palvelua tuotettiin Siuntion, Inkoon, Hangon, Karkkilan, Raaseporin ja Vihdin kunnissa (palveluntuottajana Suomen Radiologikeskus), Kirkkonummen ja Lohjan kunnissa (palveluntuottajana Terveystalo) sekä Espoon ja Kauniaisten kunnissa (palveluntuottajana Synlab).

Vuonna 2024 Siuntion, Inkoon, Hangon, Karkkilan, Raaseporin, Vihdin, Kirkkonummen ja Lohjan kunnissa palveluntuottajana oli Suomen Radiologikeskus ja Espoon ja Kauniaisten kunnissa Synlab.

Vuonna 2024 hintaneuvotteluissa Suomen Radiologikeskuksen kanssa päädyttiin toiminnan keskittämiseen kahdelle

paikkakunnalle, Lohjalle ja Raaseporiin. Päätös perustui tiukkaan taloustilanteeseen. Suomen Radiologikeskuksen seulontatoiminta siirtyi osaksi Terveystaloa yrityskaupan yhteydessä tammikuussa 2025. Synlabin sopimukseen ei tehty muutoksia.

Vaihtoehdot rintasyöpäseulontojen järjestämiseen

Vaihtoehto 1 on ostopalveluna tuotettava keskitetty malli, jossa toimipisteitä on rajoitettu määrä. Hyvinvointialueen rintasyöpäseulonnat järjestetään tällä hetkellä ostopalveluna tuotettavalla keskitetyllä mallilla, jossa palvelua tarjotaan kolmessa toimipisteessä (Helsinki, Lohja ja Raasepori). Kiinteästi suoritettun tutkimuksen hinta on 31–35 euroa/tutkimus ja mobiilisti suoritettun tutkimuksen noin 45 euroa/tutkimus. Keskitetyn mallin kustannukset ovat noin 1 miljoona euroa vuodessa. Keskitetyn mallin hinta on yleensä kilpailutuksissa alhaisempi.

Vaihtoehto 2 on ostopalveluna tuotettava lähipalvelu, jossa rintasyöpäseulonnat toteutetaan kaikissa hyvinvointialueen kuntakeskuksissa. Viime vuosina markkinahinnat ovat olleet kiinteästi suoritetuille tutkimuksille noin 30–40 €/tutkimus ja mobiilisti suoritetuille tutkimuksille noin 40–60 €/tutkimus. Ostopalveluna tuotettavan lähipalvelun kustannusarvio on noin 1,1–1,2 miljoonaa euroa vuodessa.

Vaihtoehto 3 on rintasyöpäseulontojen toteuttaminen omana toimintana mammografiaseulontarekassa. Mallin kustannusarvio on yli 2 miljoonaa euroa vuodessa. Kustannusarviossa on huomioitu rekan leasing-sopimus säteilysuojauksineen, laitteisto, tietojärjestelmät ja niiden infrastruktuuri, rekan kuljetus, henkilöstö (kuljettaja ja kolme hoitajaa), henkilöstön koulutukset sekä radiologin lausunnot. Pirkanmaan hyvinvointialueen tekemän analyysin mukaan palvelun tuottaminen itse ei ole taloudellisesti tai toiminnallisesti tarkoituksenmukaista, sillä sen toteuttaminen olisi vain rajallisesti kannattavaa ja edellyttäisi merkittäviä investointeja.

Yhteenveto

Rintasyöpäseulonnat voidaan järjestää ostopalveluna keskitetyllä mallilla, ostopalveluna lähipalveluna tai omana toimintana mammografiaseulontarekassa. Keskitetyssä mallissa kustannukset ovat alhaisimmat. Asumaan matka lähimpään toimipisteeseen voi muodostua pitkäksi, mutta seulonnan piiriin kuuluvat kutsutaan seulontaan noin kahden vuoden välein. Ostopalveluna lähipalveluna tuotettavassa mallissa seulontaan olisi mahdollista osallistua kaikissa kuntakeskuksissa, mutta mallin kustannukset olisivat noin 10–

20 % korkeammat kuin keskitetyssä mallissa. Omana toimintana mammografiaseulontarekassa seulonta voitaisiin toteuttaa kaikissa kuntakeskuksissa ja muissakin suuremmissa taajamissa, mutta mallin kustannukset olisivat huomattavasti ostopalvelua korkeammat.

Lisäksi aluehallitus toteaa, että vuoden 2026 talousarvioneuvotteluiden pöytäkirjamerkinnän mukaisesti aluehallitukselle tuodaan päätettäväksi jatkotoimenpiteet rintasyöpäseulonnan uudelleen järjestäminen alueella siten, että palvelun saavutettavuus paranee koko hyvinvointialueella (selvitys, käsittelytavoite: kvartaali 2/2026)."

Lisäksi aluehallitus päätti yksimielisesti esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää

1. merkitä aluehallituksen antaman vastauksen valtuustokysymykseen tiedoksi, ja
2. todeta valtuustokysymyksen loppuun käsitellyksi.

Selostus

Valtuutettu Wickströmin ja varavaltuutettu Aintilan ja 21 muun kysymys aluehallitukselle 7.10.2025 § 94 koskien rintasyöpäseulontojen tarjoamista lähipalveluna. Kysymys koskee rintasyöpäseulontajärjestelmän muuttamista siten, että rintasyöpäseulontaa tarjottaisiin jatkossa alueen paikkakunnilla lähipalveluna.

Toimivalta

Hallintosäännön 27 §:n mukaan valtuutetut voivat tehdä aluehallitukselle kysymyksen hyvinvointialueen tai hyvinvointialuekonsernin hallintoa koskevasta asiasta.

Jos kysymyksen on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua, aluehallituksen on annettava vastauksensa kysymykseen viimeistään siinä kokouksessa, joka yhdeksän viikon kuluttua kysymyksen aluevaltuuston sihteerille antamisesta ensiksi pidetään, tai ilmoitettava syy, minkä vuoksi vastausta ei ole voitu vielä antaa. Kysymys ja siihen annettu vastaus tai ilmoitus vastauksen antamatta jättämisen syystä on otettava aluevaltuuston kokouksen esityslistalle.

Liitteet

- 1 Valtuutettu Wickströmin ja varavaltuutettu Aintilan aluehallitukselle osoittama kysymys koskien rintasyöpäseulontojen tarjoamista lähipalveluna

Oheismateriaali

Tiedoksi

Täytäntöönpano

Palvelualuejohtaja, Palvelulinjajohtaja, valtuustokysymyksen jättäjä

Päätöshistoria